

Inventáře a katalogy fondů sdruženého podnikového archivu
koncernu Hnědouhelné doly a briketárny , Sokolov

Obsah

I.	Vývoj povahy fondů	1-5
II.	Vývoj a dělení fondů	6
III.	Archivní charakteristika fondů	7
IV.	Stručný ročník obsahu fondů	9
V.	Edice v vypracování inventářů	11
Inventář		10-16

Falknovsko-chebská dální akc.spol. v Ústí nad Labem

(1837) 1901 - 1946 (1949)

I N V E N T Á Ř

O b s a h

Úvod str.

I. Vývoj původce fondu 1-8

II. Vývoj a dějiny fondu 8

III. Archivní charakteristika fondu 9

IV. Stručný rozbor obsahu fondu 9

V. Záznam o vypracování inventáře 9

Inventář 10-16

Základní údaje o fondu a jeho inventáři 17

I. Vývoj původce fondu

Založení firmy Falknovsko-chebská důlní společnost bylo povoleno výnosem ministerstva vnitra č.j.25 842 z 11.7.1901. Společnost byla zřízena sloučením důlního majetku těžářstva Štěstí Požehnaní ve Vítkově, Radlerovy důlní společnosti v Dolním Rychnově a bankovního domu Erlanger a synové ve Frankfurtu n.M. (tato firma se dříve v 90.letech 19.století účastnila důlního podnikání také v revíru žacléřsko-svatoňovickém).Majetek těžářstva Štěstí Požehnaní sestával z dolového pole dolu Štěstí Požehnaní ve Vítkově o 13 jednoduchých, 9 dvojitých dolových mířích a 3 přebytých, Radlerové společnosti náleželo dolové pole Jiří Josef se 17 jednoduchými, 2 dvojitými dolovými mířami a 8 přebytky a důlní majetek firmy Erlanger , který tato vlastnila společně s Karlem Morawitzem, generálním radou Anglo-rakouské banky ve Vídni , obnášel 14,5 jednoduchých dolových měř s 8 přebytky.Firma Erlanger zastupovala rovněž majitele 98 kuxů těžářstva Kateřina v Lipnici.Tento důlní majetek byl převeden ke dni 1.1.1901 na nově ustanovenou společnost. Ještě téhož roku se jej podařilo rozšířit, neboť společnost zakoupila 30.9.1901 od mnichovského průmyslníka Hugo Sachse 63 kuxů těžářstva Antonie-Natalie a 60 kuxů těžářstva Montánní společnost v Jenišově a tím získala v jejich vedení majoritní postavení.

Ustavující valná hromada akcionářů společnosti se konala dne 4.srpna 1901 ve Vídni.Firma byla ustanovena jako akciová společnost pod názvem Falknovsko-chebská důlní společnost (Falkenau-Egerer Bergbau-Gesellschaft) se sídlem ve Vídni. Její akciový kapitál činil 4,5 mil. K a byl rozdělen do 22 500 akcií po 200 K.Stanovy společnosti potvrdilo později ministerstvo vnitra pod č.j.33 685 z 12.8.1902.Na uvedené valné hromadě byli zvoleni členové správní rady, která sestávala dle par.11 stanov ze 3-10 členů.Ve správní radě společnosti zasedali Max Beer, konzul ve Frankfurtě n.M., Emil rytíř Kubinský, průmyslník z Prahy, Theodor Hoffmann, ředitel Eskomptní banky v Praze, Fridrich Kohn z Norimberka, dr.Julius Popper, advokát z Prahy a ing.Josef Gröger ze Sokolova. V následujícím roce byli do ní kooptováni pražský bankéř Karel Thorsch a vicepresident Moravské západní dráhy ve Vídni Antonín Melzer. V roce 1903 se prokuristou firmy stal Fridrich Scherb z Chebu. Ve vedení firmy nastaly další změny v roce 1908, kdy místo E.Kubinského nastoupil do správní rady (asi jeho syn) Evžen svoobodný pán Kubinský a po odstoupeních K.Thorschovi, A.Melzerovi, J.Grögerovi nově nastoupil Gustav Bihl jun.V roce 1910 se jejími dalšími členy stali dr.Evžen Oppenheimer z Frankfurtu n.M. a dr.Hans Thorsch z Vídne.

V roce 1907 zřídila společnost svou pobočku v Chebu.V prvních letech svého podnikání zaujala firma čtvrté místo v pořadí největších uhelných podniků sokolovského revíru s roční těžbou kolem 2,1 mil. q uhlí.Patřily jí doly Max v Dolním Rychnově, Štěstí Požehnaní ve Vítkově, Poldi v Jenišově a Kateřina v Lipnici.

Důl Max v Dolním Rychnově byl založen roku 1900 při železniční vlečce k dolu Štěstí Požehnutí. Poté, co k němu byly připojeny dolové míry těžářstva Zvěstování Panny Marie a svaté Trojice, měl celkem 21 dolových měř, v nichž byla většinou již vyrubána uhelná sloj Anežka. Důl těžil uhlí ze sloje Josef, mocné 2,1 až 4 m, dříve otevřené dolem Rudolf Radlerovy společnosti, jejíž uložení bylo však velmi porušeno. Výhřevnost uhlí činila 4 852 kcal a obsah vody 28 % a popela 7 %. Na těžní jámě hluboké 67 m byl instalován dvojitý těžní vrátek, třídírna byla vybavena řetězovými rošty typu Franzsch s nářasnými sítěmi typu Coxe. Odvodňování dolu zabezpečovala čerpadla Worthington a Schwade a jeho větrání bylo přirozené. Těžba roku 1901 dosáhla 8 466 t, následujícího roku se plně rozvinula na 31 886 t uhlí při stavu 138 dělníků. Po vyrubání uhelných zásob se jeho provoz stal nerentabilním, až byl roku 1906 ukončen.

Důl Štěstí Požehnutí ve Vítkově byl nově otevřen roku 1897. V jeho dolovém poli (56 dolových měř) se nacházela sloj Anežka o mocnosti 2,6 až 4,1 m, uložená pod čedičovým tufem, pod níž se vyskytovala i sloj Josef. Sloj Anežka byla otevřena těžní jámou hlubokou 48 m (později 61 m) a při jejím vyřizování směrnou chodbou byly proraženy stařiny dolů Štěstí Požehnutí (1872-1897) a Jiří-Josef (? -1897). Byla vyhloubena i větrná jáma (36 m). V pozdější době se udává, že se uhlí rubalo pilířováním na zával. K dopravě uhlí na povrch sloužila jednokolejná podzemní lanovka (1,6 km dlouhá), jejíž pohonný stroj o výkonu 30 HP se nacházel na povrchu. Na dole byl instalován těžní stroj o výkonu 40 HP, třídírna byla vybavena roštem typu Distl-Susky s nářasným sítím Coxe. Důl byl spojen vlečkou v délce 3,9 km s železniční stanicí Citice. K odvodňování dolu složilo rotační čerpadlo s kondenzací a Worthingtonovo čerpadlo. Větrání obstarávala větrací pec zabudovaná ve větrné jámě. Dobývané uhlí o výhřevnosti přes 5 000 kcal obsahovalo 21 % vody a 11,3 % popela. Roku 1900 se v dole vyrubalo 48 736 t, po převzetí do majetku společnosti roku 1901 pouze 35 029 t a následujícího roku vytěžilo 158 dělníků 43 577 t uhlí. Přes dvě třetiny produkce bylo určeno na vývoz.

Důl Poldi v Jenišově, založený roku 1896, těžil uhlí ve velkém dolovém poli o 71 dolové míře, rozloženém v území obcí Jenišov, Hory a Tašovice, které vzniklo sloučením majetku bývalého těžářstva Antonie-Natalie a Montánní společnosti v Jenišově. Důl dobýval sloj Josef mocnou 5,8 m ve dvou lávkách po 3 m a 2,6 m pilířováním na zával. Uložení sloje bylo ale velmi porušené a to se negativně projevilo ve výnosu dolu. Těžní jáma byla hluboká 45 m (později 50 m) a hloubka jámy větrné činila 41 m. Vyrubané uhlí se dopravovalo lanovkou s paprskovým válečkovým vedením (Sternrollenführung) k těžní jámě, na povrchu se třídilo na roštech typu Karop a nářasných sítích typu Coxe a pak se dopravovalo visutou Bleichertovou lanovkou (2 700 m) na železniční nádraží v Chodově. Nejlepší druh uhlí obsahoval jen 4 % vody, 7,5 % popela a jeho výhřevnost činila 7 200 kcal, zatímco průměrně uhlí obsahovalo 28 % vody a 6,9 % popela (5 700 kcal). Roku 1900 se vyrubalo 20 130 t, o rok později těžba stoupla na 30 859 t a roku 1902 až na 49 474 t uhlí (198 dělníků).

Důl Kateřina v Lipnici byl založen roku 1890 v blízkosti bývalého minerálního závodu na severním výběžku josefské sloje. Jeho dolové pole čítalo 67 dolových měr. Sloj Josef se rubala ve dvou lávkách (2,5 m a 2,2 m) oddělených 0,8 m mocným mezilozím pilířováním na zával. Uhlí o výhřevnosti 4 221 kcal obsahovalo 20 % vody a 5 % popela. Sloj byla otevřena těžní jámou do hloubky 44 m (později 67 m), dále jednou vodotěžní a třemi větrnými jámami. V podzemí byla instalována lanovka, vytěžené uhlí se na povrch dopravovalo pomocí těžního stroje a po vytřídění na nářezných sítích typu Coxé se dodávalo 3,3 km dlouhou visutou Bleichertovou lanovkou na rampu u nádraží v Novém Sedle. Odvodňování dolu zabezpečoval rotující vodotěžní stroj o výkonu 3 m³ vody za min. a rezervní dvojčinné čerpadlo, větrání obstarávaly dvě větrné peče. Počátkem století byl důl elektricky osvětlen, zatímco na jeho rampě bylo osvětlení acetylenové. Roku 1900 se v dole vyrubalo 149 244 t, v roce 1901 131 594 t a do roku 1902 poklesla těžba na 106 630 t uhlí (214 dělníků). Vedení společnosti reagovalo na změnu poplatky po uhlí počátkem 20. století a v závislosti na otevření briketárny v Bukovanech roku 1905 byla v letech 1905-1906 při dole Kateřina vybudována menší briketárna, která měla zpočátku dobré výsledky, avšak později nastal její úpadek a zastavení provozu během první světové války (r. 1917).

Dle investiční činnosti společnosti lze usuzovat, že firmě zpočátku nechyběl potřebný kapitál, avšak výnos dolů nebyl přes naději podnikatelů příliš rentabilní, protože společnost nevlastnila doly s dlouhodobou perspektivou, snad kromě dolu Kateřina, neboť v době jejího vzniku byl již důlní majetek sokolovského revíru rozdělen. V letech 1913-1916 byl vyhlášen dokonce konkurs společnosti. Jejího úpadku využili pražští Petschkové ke skoupení většiny akcií v květnu 1916 a k vybudování svého majoritního postavení ve vedení firmy. Petschkové svůj vliv v revíru koncem války upevnili ovládnutím dalších uhelných podniků.

V roce 1917 odešli dosavadní členové správní rady společnosti a novými byli zvoleni ing. Julius Almenröder, ředitel z Kynšperka n.O., Hermann Baelz, ředitel ze Stuttgartu, dr. Samuel Pollak z Ústí n.L. a ředitel chebské obchodní a živnostenské komory Fridrich Scherb, který byl dříve prokuristou firmy. Novým prokuristou se stal Max Wähler, horní inspektor v Rovince, pozdější ředitel Dolových a průmyslových závodů dříve Jan Dav. Starck v Dolním Rychnově. O rok později nastoupil do vedení místo S. Pollaka dr. Bohumil Stein z Prahy a členem správní rady se stal i Max Wähler. V té době zaniklo v důsledku úmrtí členství H. Baelze.

Po vzniku samostatného Československa založili Petschkové roku 1920 bankovní dům Petschek a spol. v Praze. Kromě Falknovsko-chebské společnosti, kterou ovládali z 99 %, měli účast i na dalších důležitých firmách sokolovského revíru (Dolové a průmyslové závody, v Dolním Rychnově, Fischerovy doly v Citičích, Bodenské uhelné doly v Habartově-Rovince (Boden), Kynšperské uhelné doly a briketárny v Kynšperku n.O., Akciová společnost Silvestr v Tisové, těžařstvo Antonín v Rudolci a další menší těžařstva).

V té době nastaly důležité změny v postavení Falknovsko-chebské společnosti. V roce 1919 bylo přeneseno její sídlo z Vídně do Prahy a její pobočka byla přeložena z Chebu do Kynšperka n.O. Byly přepracovány stanovy, jejichž nové znění schválilo ministerstvo vnitra svým výnosem č.j.14 383/23/14 dne 2.3.1923. Výše kapitálu firmy byla stanovena na 4,5 mil.Kč. Počátkem 20.let se členem správní rady firmy stal významný odborník ing.Bedřich Heller, který však roku 1923 ze služeb Petschků odešel. Koncem 20.let byl členem správní rady také pražský advokát dr.Rudolf Bäcker a od roku 1927 Josef Langer z Ústí n.L. Tehdy byla společnost začleněna do koncernu Dolových a průmyslových závodů a v souvislosti s tím byla přeložena v roce 1930 její pobočka z Kynšperka n.O.do Dolního Rychnova. Ve 30.letech byli řediteli firmy dr.V.Tomas a ing.W.Bosse. Zatímco společnost těžila roku 1913 přes 290 000 t uhlí, ve 20.letech se její produkce rapidně snížila. Roku 1920 činila ještě 204 222 t (681 dělníků) , roku 1925 pouze 129 766 t a roku 1930 již jen 49 627 t uhlí. V polovině 30.let byl uzavřen poslední důl firmy.

Na dole Štěstí Požehnaní byl od roku 1920 zaměstnán jako závodní Bedřich Gacek. V roce 1913 vytěžil důl 68 630 t (159 dělníků), za první světové války jeho těžba poklesla a roku 1919 nastal nový vzestup na 71 017 t uhlí (219 dělníků). Poté během hospodářské krize počátku 20.let těžba poklesla a po vyřubání uhelných zásob byl provoz dolu v roce 1923 zastaven.

Statistická tabulka dolu Štěstí Požehnaní ve Vítkově

Rok	Těžba v t	Počet dělníků	dozorců	Výkon na hlavu a směnu v t
1913	68 630	159	7	1,11
1914	54 340	156	6	0,94
1915	59 770	141	6	1,01
1916	61 399	147	7	1,00
1917	56 247	172	7	0,83
1918	67 161	193	9	1,02
1919	71 017	219	7	0,99
1921	64 976	208	7	1,10
1922	50 438	183	6	1,15
1923	30 627	143	6	0,81

Na dole Poldi vykonával funkci závodního počátkem 20.let Vilém Gacek a později Bedřich Gacek, který na důl přešel po uzavření dolu Štěstí Požehnaní. Jeho dolové pole se rozšířilo na 84 dolové míry a nastal rozvoj povrchové těžby. Produkce z 56 145 t (178 dělníků) roku 1913 poklesla za první světové války a ve 20.letech dosáhla maximální výše roku 1925 (165 dělníků vyrubalo 66 672 t uhlí). Od 1.12.1927 byl provoz dolu Poldi zastaven. Uzavření dolu schválil výměr Revírního bánského úřadu v Karlových Varech č.j.1399/28 z 3.2.1928.

Statistická tabulka dolu Poldi v Jenišově

Rok	Těžba v t	Počet dělníků	dozorců	Výkon na hlavu a směnu v t
1913	56 145	178	8	0,89
1914	48 566	172	8	0,84
1915	46 071	151	8	0,85
1916	38 078	137	8	0,72
1917	41 691	144	7	0,78
1918	50 668	146	7	0,98
1919	41 442	164	7	0,95
1921	45 158	197	8	0,79
1922	36 828	185	8	0,80
1923	24 671	153	8	0,57
1924	63 008	183	8	0,12
1925	66 672	165	8	-
1926	42 330	108	6	1,27
1927	34 399	72	6	1,63

Posledním dolem společnosti ,který zůstal v provozu, byl důl Kateřina v Lipnici, jehož dolové pole se do 20.let rozšířilo na 80 dolových měř. Provoz dolu vedl Vilém Gacek a pak Bedřich Gacek, kterého ve 30.letech ve funkci vystřídal ing. Rudolf Fūkert ,od roku 1935 se v této funkci uvádí ing.Oskar Kluge. Roku 1913 činila těžba tohoto tehdy největšího dolu firmy 166 547 t uhlí (265 dělníků), během první světové války poklesla zhruba na polovinu tohoto množství a ve 20.letech silně kolísala. Nápadný je růst výkonu počátkem 30.let.

Statistická tabulka dolu Kateřina v Lipnici

Rok	Těžba v t	Počet dělníků	dozorců	Výkon na hlavu a směnu v t
1913	166 547	265	9	1,87
1914	127 799	245	9	1,65
1915	106 190	199	7	1,53
1916	85 809	198	7	1,20
1917	83 409	229	9	1,01
1918	89 376	229	9	1,16
1919	85 128	260	9	1,01
1921	82 601	270	9	1,16
1922	69 809	239	9	1,32
1923	40 838	180	9	0,94
1924	45 819	148	10	0,17
1925	63 094	137	8	-
1926	55 232	125	8	1,90
1927	65 440	136	7	1,93
1928	72 108	135	8	2,09
1929	59 367	120	7	1,92
1930	49 627	90	6	2,07
1931	44 614	85	5	2,29
1932	34 199	94	5	2,12
1933	30 850	42	3	2,39
1934	22 809	41	4	2,36

Osazenstvo dolu zasáhla neblaze hospodářská krize počátku 30. let. V roce 1933 propustili podnikatelé 35 horníků a ostatní pracovali jen 3 dny v týdnu. Mezi havíři propukla značná sociální nejistota a mnoho z nich se přiklonilo k Rudým odborům, které upevnily postavení na dole. Vedení firmy se v roce 1935 rozhodlo, že z důvodu vyčerpání zásob důl zastaví. Záměr schválil Revírní báňský úřad v Karlových Varech pod č. j. 2487/35 dne 15. 4. 1935. Plánované zastavení dolu vyvolalo bouřlivý nesouhlas v řadách horníků, kteří by byli i se svými rodinami připraveni o možnost obživy, uvážíme-li skutečnost, že se v blízkosti obce Lipnice nenacházel již žádný další důl v provozu. Do vzniklého sporu zasáhl jako zprostředkovatel báňský úřad, který navrhl vedení firmy, 20. dubna, zda by neexistovala možnost zahájit provoz v dosud nedotčeném dolovém poli ležícím jižně od hlavního lipnického zlomu nebo zda by nemohli být dělníci převedeni na jiné doly koncernu Dolových a průmyslových závodů. V odpovědi z 27. 4. zaujalo vedení společnosti k tomuto návrhu odmítavé stanovisko, když uvedlo, že nová otvírka v Lipnici nepřichází v úvahu z důvodu nerentabilnosti provozu a dále v odpovědi zdůraznilo, že se firma pokusí převést jednotlivé horníky na jiné doly koncernu. Osud dalších horníků byl podnikatelům zcela lhostejný. Dne 30. dubna obdrželo zbývajících 39 havířů výpověď ze zaměstnání. Horníci se úplně nevzdali a po tuhém boji dosáhli jejich zástupci 13. května mimo jiné alespoň toho, že každý člen osazenstva dolu dostal od společnosti vyplacenou jednorázovou náhradu odstupňovanou dle doby jeho práce v sokolovském revíru (od 125 do 325 Kč), když podnikatelé původně navrhovali určit její výši podle doby zaměstnání horníka na dole.

Po uzavření posledního dolu se společnost věnovala jen správě svého pozemkového majetku. Nová etapa v jejím vývoji nastala v roce 1938, v kterém pražští Petschkové likvidovali svůj důlní majetek před hrozbou fašismu. Dne 15. července 1938 prodali Petschkové důlní majetek v severočeském hnědouhelném revíru společně s uhelnými obchodními firmami skupině kapitalistů soustředěné kolem Živnostenské banky. Na schůzi správní rady Falknovsko-chebské společnosti konané následujícího dne v Praze byli do její správní rady kooptováni Rudolf Friedrich z Josefínůte u Plané, dr. Ewald Příbram z Prahy, jenž však funkci vykonával krátkodobě, dále Antonín Stubna z Mostu a Arnold Weil z Ústí n. L. Kolektivní prokura byla svěřena Robertu Gregorovi z Prahy a Otto Oettlovi z Ústí n. L. Téhož dne resignovali na své členství ve správní radě R. Bäcker, J. Langer, F. Scherb a B. Stein. Později byl 23. 9. 1938 zapsán do obchodního rejstříku dalším členem správní rady Felix Merten, ředitel z Prahy, a byl proveden výmaz E. Příbrama. Na téže schůzi správní rady bylo kromě výše uvedených změn v obsazení správní rady rozhodnuto zřídit další pobočku firmy v Ústí n. L. Petschkové se rozhodli, že po obnovení činnosti Pražské komerční společnosti s r. o. obnoví činnost i Falknovsko-chebské společnosti, ale jako společnosti obchodní, což stanovy připouštěly. Falknovsko-chebská společnost převzala zajišťování odbytu uhlí sokolovských dolů Petschků, který dříve zabezpečovala Ústecká montánní společnost s r. o. & Co. v Ústí n. L., odstoupená Živnobance. Ve dnech 20. a 21. července byly mezi Dolovými a průmyslovými závody, Kyněperskými

uhelnými doly a briketárnami, Bodenskými uhelnými doly a Fischerovými doly na jedné straně a Falknovsko-chebskou společností na straně druhé uzavřeny smlouvy o zajišťování odbytů, dle kterých společnost převzala jejich prodej uhlí od 1.8.1938. Do jejího aparátu byli od Ústecké montánní společnosti převzati ti zaměstnanci, kteří se zabývali prodejem sokolovského uhlí a firma převzala od ní i její penzijní závazky vůči zaměstnancům.

V září 1938 nastala druhá etapa likvidace Petschkovského důlního majetku v Československu. Dne 19.9. koupily Dolové a průmyslové závody od Petschků 19 121 akcií Falknovsko-chebské společnosti a další akcie (3 187 ks) se příštího dne podařilo Petschkům převést do Anglie po udělení povolení Národní banky v Praze. Tyto akcie poté Petschkové prodali.

Po neblahém Mnichovském diktátu odstoupili v listopadu 1938 všichni členové správní rady podniku kromě A. Stubna, do vedení poboček v Dolním Rychnově a Ústí n.L. byli nacistickým režimem dosazeni komisařští vedoucí Max Wähler a Robert Gregor, kteří vedli správu v duchu nacistické hospodářské politiky. Počátkem roku 1939 byl v zabraném pohraničním území nově organizován velkoobchod s uhlím. Byl vytvořen Sudetoněmecký uhelný syndikát spol.s r.o. v Ústí n.L., který ovládal monopolně prodej uhlí. Falknovsko-chebské společnosti se mu však podařilo ubránit, ač byla nucena uzavřít s ním smlouvu o odbytů, každoročně obnovovanou. Později v roce 1942 získal syndikát ve vedení společnosti vliv zakoupením 9 225 jejích akcií. V květnu 1939 byli do správní rady společnosti kooptováni dr. Josef Kislinger a Kurt Eckert z Prahy, pak ing. Max Wähler a Vilém Hufsky. Zároveň byl podán vedením firmy návrh na odvolání komisařských vedoucích, což se pak uskutečnilo. Následujícího roku byla kolektivní prokura svěřena Emilu Baborakovi a Františku Scholtzovi z Ústí n.L. a Otto Gaabovi z Norimberka. Sídlo společnosti se dosud nacházelo v Praze, na mimořádné valné hromadě akcionářů společnosti konané 29.7.1940 v Praze bylo usneseno její přeložit do Ústí n.L. a pobočky společnosti ponechat v Dolním Rychnově a v Praze. Na další valné hromadě 23.8.1941 byly přizpůsobeny stanovy firmy německému akciovému zákonu. Název podniku se změnil na Falknovsko-chebská důlní akciová společnost (Falkenau-Egerer Bergbau-Aktiengesellschaft) se sídlem v Ústí n.L. Akciový kapitál činil 1,125 mil RM, byl rozdělen do 22 500 akcií po 50 RM. Členy nové správní rady se stali berlínští advokáti Fritz Ludwig a Roland Risse, Robert Gregor, dr. Hans Priebisch a dr. Gustav Friedrich z Ústí n.L. V dubnu 1942 byli do ní kooptováni Franz Scholtz z Ústí n.L. a Rudolf Diehl z Teplic. Prokura zůstala nadále E. Baborakovi a O. Gaabovi. V srpnu 1942 stál v čele společnosti R. Gregor, ředitel Sudetoněmeckého uhelného syndikátu s dr. Ernstem Moschem, Hubertem Sieglem, dr. Gustavem Stirbou a dr. Hansem Neuwirthem a dále dr. Gustavem Friedrichem.

Protože společnost nepotřebovala k podnikání již svůj důlní majetek z dřívějších dob, prodala jej spolu se všemi nemovitostmi dne 28.12.1942 Dolovým a průmyslovým závodům za částku 438 300 RM a tím se stala čistou společností obchodní.

Firma měla zájem na rozšíření svého vlivu, i když se setkávala s řevnivostí Sudetoněmeckého uhelného syndikátu. Roku 1944 zakoupila polovinu majetkové podstaty firmy F.E.Hentzschel spol. s r.o. v Chebu, obchod s uhlím, jejíž hodnota základního kapitálu činila 100 000 RM. V roce 1943 se podařilo uzavřít předběžnou smlouvu s firmou Schroll & Co. v Hofu, ale vstup Falknovsko-chebské společnosti jako komanditistky do této firmy se během okupace nepodařilo uskutečnit. Ve srovnání s původní činností vykazovala firma při obchodní činnosti značných zisků, např. zisk za rok 1941 dosáhl výše 721 550,15 RM. Společnost zaměstnávala kolem 40 pracovníků. Její obchodní partneři se nacházeli hlavně v Bavorsku, kam směřovalo 60 % prodávaného uhlí.

Po osvobození naší vlasti nebyla firma bezprostředně znárodněna, neboť nebyly u ní splněny předpoklady požadované podle par. 4 odst. 4 dekretu presidenta republiky č. 100/45 Sb. Dekretem Zemského národního výboru v Praze č. j. 3892-PK-1975 z 21. 9. 1945 byla postavena pod národní správu. Vyhláškou ministra průmyslu č. 775 z 7. 3. 1946 byla účast na společnosti nacházející se v majetku Dolových a průmyslových závodů a Severočeského uhelného syndikátu převedena na Československé doly n.p. v Praze. Na mimořádné valné hromadě akcionářů společnosti konané 23. 10. 1946 byli do správní rady zvoleni Ctibor Bubela, ing. Jaroslav Wurm, ing. Jaroslav Příkop, Jan Mrázek a Josef Baumann za představitelství Československých dolů n.p. a ing. Ladislav Jůza za vedení Falknovských hnědouhelných dolů n.p. Na této valné hromadě bylo usneseno zlikvidovat společnost, protože odbyt uhlí byl organizován novým způsobem. Za likvidátory firmy byli jmenováni ing. Josef Svitavský a prokurista Alois Mareček. Tím byla v roce 1946 ukončena činnost Falknovsko-chebské společnosti.

Literatura: A. Grosse, Sokolovský revír II-IV. Strojopis. Knihovna sdruženého podnikového archivu č. 112

J. Matějček, Vývoj uhelných revírů na území dnešní ČSSR v letech 1880-1914.

In: Průmyslové oblasti 2, Ostrava 1969, s. 20-21

Die Mineralkohlen Österreichs, Wien 1903, s. 346, 353, 355, 365-366

J. Peters, Uhlí v ČSR, Praha 1920-1936

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti fondu pocházejí z činnosti Falknovsko-chebské důlní společnosti hlavně její dolnorychnovské pobočky a jejích právních předchůdců. Po likvidaci společnosti byly uloženy ve spisovně Hnědouhelných dolů a briketáren Sokolov v Dolním Rychnově, odkud byla jejich část spolu s ostatními písemnostmi převezena do Ústředního báňského archivu v Praze v polovině 50. let. Po jejich návratu byl celý fond převzat 1. 7. 1961 do péče sdruženého podnikového archivu. *dne 5. 9. 1989 byl doplněn v archivním dělení v rámci sdruženého podnikového archivu M. J. dne 25. 3. 1994 v archivním*

III. Archivní charakteristika fondu

Písemnosti fondu vznikly v časovém rozmezí let (1837)1901-1946 (1949). Fond obsahuje 96 inventárních jednotek uložených v 21 kartonech 25 10 knih a 4 fascikly. Jeho stav je dobrý, ale není zcela úplný, poněvadž chybějí písemnosti ústeckého ředitelství společnosti. Materiál fondu byl uspořádán podle umělého pořádacího schématu do pěti skupin: I. Vedení a správa, II. Zaměstnanci, III. Účetnictví a výkaznictví, IV. Výroba a V. Technická dokumentace. Spisová značka P XIV ... vznikla nesporně v registratuře Falknovských hnědouhelných dolů n.p. Ve fondu jsou organicky zařazeny i písemnosti právních předchůdců firmy vzniklé od roku 1837. Informace o vývoji společnosti se nacházejí i ve fondu Dolové a průmyslové závody dříve Jan Dav. Starck v Dolním Rychnově, uloženém též ve sdruženém podnikovém archivu.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond obsahuje hlavně materiál o vývoji podniku, o jeho majetkových právech, o investiční činnosti, dále knihy osazenstva dolu Kateřina v Lipnici, ekonomické písemnosti a soubor technické dokumentace. Písemnosti fondu ilustrují koncentraci kapitálu v sokolovském revíru, objasňují vztahy mezi uhelnými firmami a vypovídají o likvidaci Petschkovského důlního majetku v roce 1938. Dokreslují, k jakým změnám došlo v období po Mnichovu v postavení jednotlivých kapitálových skupin.

V. Záznam o vypracování inventáře

Fond uspořádal a prozatímní inventární seznam vyhotovil v roce 1963 PhDr. Alexander Gross a v roce 1982 vyhotovil k němu po přepracování inventář ve sdruženém podnikovém archivu jeho vedoucí archivář Petr Beran.

21. dubna 1982

MINÉROUHLENSKÉ DOLOVÉ PRŮMYSLY
generální ředitelství
Oddělení právní
archiv
SOKOLOV

Falknovsko-chebská d'lní akc.spol.

Inventář

Inv. číslo	Sign.	Věc : obsah	Časový rozsah	Pořad. č.kart.
<u>I. Vedení a správa</u>				
1		Založení společnosti z těžářstva Štěstí Požehnáni, z Radlerovy společnosti a z firmy Erlanger a synové	1901	1
2		Stanovy společnosti	1922, 1939, 1943	
3		Obchodní rejstřík	1901-1949	
4		Přeložení sídla společnosti, výtah z obchodního rejstříku, "arizace", odbyt uhlí	1918-1940	
5	P XIV a 6	Přizpůsobení firmy německému akciovému zákonu, změna jejích stanov	1941-1945	
6		Protokoly a spisy z jednání valných hromad akcionářů společnosti s výročními zprávami	1903- -1913-1916, -1920, 1925, 1926, 1929, 1930, -1932-1934, -1937-1945	2
7		Protokoly a spisy správní a dozorčí rady	1917 - 1922, 1938, 1940-1944	
8		Kupní smlouvy, smlouvy o náhradách d'lních škod	1843-1905	3
9		Seznamy kupních a směnných smluv	1881-1927, 1897-1927	
10		Smlouvy o koupi dolových měr	1881-1944	
11		Smlouvy o těžbě (dobývací smlouvy)	1891-1917	
12		Informace o vývoji podniku, o jeho vztazích k Dolovým a průmyslovým závodům, <i>dobro-d'lní</i>	1912, 1938-1939	4
13		Firemní záležitosti, státní dozor, odhad majetku, danové a jiné finanční záležitosti, konta u Národní banky	1938-1939	
14	P XIV a 5	Živnostenské oprávnění, živnostenský list podniku	1938, 1949	
15		Dispozice o nakládání s nepřátel-	1940	

16		Jednání o fúzi s firmou F.A.Radler Karlovy Vary (obchod s uhlím)	1940-1941	4
17		Jednání o fúzi s firmou L.Kraumann Cheb (obchod s uhlím)	1941	
18	P XIV a 8	Účast na firmě F.E.Hentzschel Cheb (obchod s uhlím)	1941-1944	
19		Smlouva o zájmovém společenství s firmou Schroll & Co.v Hofu	1942-1943	
20		Základní právní firemní záležitosti	1942-1945	
21		Akcie společnosti uložené u Drážďanské banky	1943-1945	
22		Smlouvy o koupi, prodeji a výměně nemovitostí zejména pozemků: Alberov	1897-1912	5
		Dolní Rychnov	1900-1941	
		Hory (osada obce Jenišov, okr.Karlovy Vary)	1902-1940	
		Jenišov	1897-1941	6
		Lipnice	1889-1929 1931-1936	7 8
		Mírová	1902-1938	
		Nové Sedlo	1906-1936	
		Sokolov	1899-1901 1903-1941	9
		Tašovice	1890-1930	
		Tisová	1929	10
		Vintířov	1909-1929	
		Vítkov	1892-1942	
23		Seznam pozemků těžářstva Štěstí Požehnání ve Vítkově nacházejících se v k.ú.Sokolov	1900	11
24		Poplatek za část parcely č.kat. 1197/2 v k.ú.Sokolov, přes kterou vedla vlečka na dól Štěstí Požehnání -smlouva s Buštěhradskou dráhou	1901	

25	Seznam částečně devastovaných pozemků, v nichž bylo prováděno dolování, v prostoru dolu Kateřina v Lipnici	1927-1934	11
26	Koupě nemovitostí, služebnosti, důlní vody, náhrada důlních škod občanům Jenišova	1934-1935	
27	Koupě, prodej, směna a různé záležitosti ve věcech pozemkových	1939-1944	
28	Návrh provozního řádu	1941	12
29	Všeobecná obchodní korespondence sekretariátu vedení	1939-1946	
30	Obchodní korespondence se Sudetoněmeckým uhelným syndikátem obsahující i důležité právní záležitosti firmy	1941-1945	
31	Likvidace Falknovsko-chebské společnosti	1945, 1949	
<u>II. Zaměstnanci</u>			
32	Kniha osazenstva dolu Kateřina v Lipnici	1890-1900	kniha č.1
33	"	1898-1919	kniha č.2
34	"	1906-1929	kniha č.3
35	"	1929-1930	kniha č.4
36	Index ke knize osazenstva dolu Kateřina	1929-1935	kniha č.5
37	"	(1930)	kniha č.6
38	Osobní kartotéka dolu Kateřina	1904-1935	12
39	P XIV c 1-4	úprava penzijních přírážek	1923-1945
40	Personálie zaměstnanců	1938-1939	
41	Honorář dr.H.Neuwirtha za vyřizování záležitostí firmy (6 000 RM)	1941	

III. Účetnictví a výkaznictví

42	Provozní statistika dolu Max v Dolním Rychnově	1901-1917 fascikl	8.1
43	Provozní statistika dolu Štěstí Požehnáni ve Vítkově	1901-1924 fascikl	8.2
44	Provozní statistika dolu Poldi v Jenišově	1901-1927 fascikl	8.3
45	Provozní statistika dolu Kateřina v Lipnici	1900-1935 fascikl	8.4
46	Provozní statistika dolu a briketárny při dole Kateřina	1903, 1910-1912, 1914-1917	13
47	Provozní výsledky firmy	1915	
48	Provozní měsíční statistika-provozní účty	1927-1935	
49	Podklady pro vyúčtování provozní statistiky firmy	1928-1935	
50	Bilance společnosti	1911-1914, 1918-1936, -1939-1941, 1943 <i>1945-1946</i>	14
51	<i>mění záznam</i> Provozní zprávy a hrubé měsíční bilance (neúplné)	1913-1917, 1919-1920, 1926-1938 <i>1945-1949</i>	14A 14B
52	P XIV a 4 Kontrola hospodaření firmy k 31.12.1941 a 31.12.1942 s oceněním majetku	1942-1943	
53	Prozatímní hlavní účetní kniha	1935	15
54	Prozatímní účetní deník	1935	
55	Kontování jednotlivostí	1935	
56	Výpočet výnosu	1935	
57	Inventáře dolů Kateřina v Lipnici a Poldi v Jenišově	1927	

58	Poplatkový ekvivalent (VIII.a IX.decehium)	1920-1937	15
59	Daň výdělková	1927-1935	
60	Podíl Dolových a průmyslových závodů na kapitálové obrátové dani společnosti	1942	
61	Kapitálová daň z obrátu	1942-1943	

IV. Výroba

62	Fárací kniha dolu Štěstí Požehná- ní ve Vítkově	1898-1901 kniha č.	
63	"	1909-1911 kniha č.	
64	"	1914-1917 kniha č.	
65	Fárací kniha dolu Poldi v Jenišově	1911-1927 kniha č.	
66	Vrty, rozbory uhlí a dolování na závodě Poldi	1898-1908	16
67	Ochrana vodovodu obce Dvory na dole Poldi	1925-1927	
68	Lesní hospodářský plán na léta 1935-1944 pro pozemky nacházející se v politickém okrese Locket	1935-1938	

V. Technická dokumentace

69	Přehledná mapa dolů Kern, Max a Štěstí Požehnáni v Dolním Rych- nově a Vítkově , dílňní mapa, měř. 1:2 880, světlo- tisk, podlepeno plátnem, 230x95 cm, doplňováno do r. 1916	1903	
70	Kancelářská budova a cýchovna dolu Kateřina v Lipnici	1896-1897, 1906	

71	Stavební spisy s plány dolu Kateřina - těžní zařízení, lanovka, železniční ochranný pilíř, stavební povolení, skladiště atd.	1898-1934	16
72	Stavební plány skladišť v Lipnici a Novém Sedle s příslušnými stavebními spisy	1900, 1906, 1913, 1920	17
73	Plány nové třídírny na dole Kateřina, situace, půdorys s řezy, světlotisk, 3 ks	1901, 1903	
74	Rekonstrukce šachetní budovy dolu Kateřina s příslušnými stavebními spisy	1901, 1922	
75	Zazdívací plán dvou kotlů systému Wilcox-Babcock pro kotelnu asi dolu Kateřina, První brněnská strojírenská společnost, půdorys s řezy, měř. 1:50, světlotisk, 85x75 cm	1905	
76	Fasáda briketárny při dole Kateřina, První brněnská strojírenská společnost, půdorys s pohledy, měř. 1:100, světlotisk, 97x69 cm	s.d.	
77	Vlečka dolu Kateřina v Novém Sedle	1892-1938	
78	Stavební spisy nakládací rampy dolu Kateřina na nádraží v Novém Sedle	1895-1900, 1928	
79	Stavební spisy vagonové váhy u nakládací rampy dolu Kateřina	1897-1901	
80	Stavební spisy dílen (kovárny) a domku pro dozorce v Novém Sedle	1899-1900	
81	Úprava vlečkovného dolu Kateřina	1930	
82	Plán základů vodotěžního a těžního stroje dolu Štěstí Požehnaní ve Vítkově, T. Langer, půdorys, tuš, kolor., plátno, 83x46 cm	1872	
83	Vlečka k dolu Max v Dolním Rychnově	1902-1918	

84	Vlečka a nakládací rampa dolu Poldi v Jenišově, nacházející se u chodovského železničního nádraží	1920-1928	18
85	Protokol o úřední pochůzce ohledně šetření na zřízení vlečky z Chodova do sklárny v Mírové	1921	
86	Provozní objekty dolu Poldi - otvírka lomu, lanovka, elektrický rozvod, třídárna	1926-1927	
87	Povolení ke stavbě domů těžařstva Štěstí Požehnání ve Vítkově	1890-1898	
88	Stavební spisy obytných domů firmy - čp.27,36,64,65,66,84,93,95, 111,121,122 v Lipnici, čp.61 v Jenišově aj.	1891-1922	
89	Přestavba pivovaru čp.107 v Lipnici na dělnickou obytnou budovu	1895-1900	
90	Plány provozních a obytných budov - briketárna v Lipnici, důl Emmy pravděpodobně v Tašovicích, Angerův důl v Tašovicích, doly Kern a Max v Dolním Rychnově, obytné a zemědělské stavby v Horách, Lipnici, Mírové aj.	1905-1931	
91	Údržba provozních a obytných budov	1937	
92	Stavební spisy společnosti	1927-1940	19
93	Obecní vodovod v Lipnici	1837-1924	20
94	Pivovarský vodovod v Lipnici	1898-1938	
95	Obecní a důlní vodovody: Jenišov-doly Poldi a Natalie Počerny Sokolov-důl Anna Tašovice Vítkov-důl Štěstí Požehnání	1898-1933 1924-1927 1901-1925 1927-1930 1923	21
96	Projekt vodovodu pro obec Lipnici od firmy G.Rumpel akc.spol.Teplice	1906-1931	

Doplňky fondu

III. Účetnictví a výkaznictví

97	Hlavní kniha	1938	kniha č. 11
98	Kniha hrubé bilance	1940	12
99	" " "	1940	13
100	Bilanční kniha	1940	14
101	" "	1941	15
102	Bilanční kniha se sestavením	1941	16
103	Kniha hrubé bilance	1942	17
104	Bilanční kniha	1942	18
105	Bilanční kniha se sestavením	1942	19
106	Bilanční deník	1942	20
107	Bilanční deník	1943	21
108	Bilanční kniha	1944	22
109	Bilanční kniha se sestavením	1944	23
110	Bilanční kniha	1945	24
111	Bilanční kniha se sestavením	1945	25

6. 9. 1989

Základní údaje o fondu a jeho inventáři

Název fondu: Falknovsko-chebská důlní akc.
spol. v Ústí nad Labem

Značka fondu: Falkn.-chebská Ústí n.L.

Časový rozsah fondu: (1837) 1901 - 1946 (1949)

Počet inventárních jednotek: 96 ¹¹¹

Počet evidenčních jednotek: 35 ⁵² (21 kartonů, 10 ²⁵ knih, 4 fascikly)

Rozsah fondu v bm: 2,70

Místo uložení fondu: Sdružený podnikový archiv koncernu
Hnědouhelné doly a briketárny,
Sokolov

Stav ke dni: 1.4.1982 5.9.1989

Fond uspořádal: PhDr. Alexander Gross

Inventář sestavil: PhDr. Alexander Gross, Petr Beran

Úvod napsal: Petr Beran

Počet stran: 17

Počet exemplářů: 4

Pomůcku přepsal: Petr Beran

Pomůcku schválil:

A. Vladimír Rybáček, CSc. 22.10.1982
pod č.j. Sa - 1355/61-82